

A Debreceni Egyetem Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola Szervezeti és Működési szabályzata

Előzetes megjegyzés: A Doktori Iskola szabályzata csak olyan területeket érint, melyeket a Kar és az Egyetem szabályzatai nem rögzítenek, vagy kizárólag erre a Doktori Iskolára vonatkoznak. A Debreceni Egyetem Doktori Szabályzatának elérhetősége (2016. szeptember 1. előtti és utáni időszakra vonatkozóan): <https://unideb.hu/szabalyzatok> A Debreceni Egyetem

Bölcsész-tudományterületi Doktori Szabályzat elérhetősége: <https://btkphd.unideb.hu/node/134>.

1. A Debreceni Egyetem Történelmi és Néprajzi Doktori Iskolája (a továbbiakban DI) a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kara keretében működik. Szorosan kapcsolódik az egyetem Történelmi Intézetéhez (illetve tanszékeihez) és a Néprajzi Tanszékhez. Működési helye: 4032, Debrecen, Egyetem tér 1. 4002 Debrecen, Pf: 400, Tel: 06-52/512-900/22130. e-mail cím: barany.attila@arts.unideb.hu. Jelenlegi honlapja: <https://tndi.unideb.hu/>. Önálló pecsétje nincs, mivel nincs önálló adminisztrációja sem. Hivatalos iratait – azok jellegétől függően – a Történelmi Intézet, vagy a Néprajzi Tanszék pecsétjével látja el. A DI hivatalos iratait ezeknek a szervezeti egységeknek az adminisztrációja kezeli.

2. A DI országos kódja a legutóbbi akkreditáció óta 50. A bölcsészettudományok két nagy, egymással szoros kapcsolatban álló tudományágában kíván lehetőséget nyújtani a tudományos minősítés (PhD fokozat) megszerzésére.

3. A DI két programból áll: Történelmi Program és Néprajz Program. Az alprogramok számát, tartalmát a programvezetők javaslatára a DI Tanácsa határozza meg. A Doktori Iskolajelenlegi alprogramjai a Történelmi Programon belül:

- Nemzetközi kapcsolatok története alprogram;
- Politikai eszmék és intézmények története alprogram;
- Gazdaság, társadalom és életmód alprogram;
- Ókortörténet alprogram;
- Antik művelődéstörténet alprogram.

A Néprajzi Programon belül:

- Kulturális ökológia alprogram;
- Népek, régiók, kultúrák Közép-Európában alprogram.

4. A DI legfőbb szerve a Doktori Iskola Tanácsa. Tagjai:

- a DI vezetője;
- a DI tőrzstagjai;
- a két programvezető;
- az alprogramvezetők;
- a két szervezeti egység emeritus professzorai;
- a DI titkára.

A doktoranduszok által választható két diákképviselőnek a hallgatókat érintő kérdésekben véleményezési joga van. A DI Tanácsa a napirendtől függően tanácskozási joggal rendelkező külső tagokat is meghívhat.

5. A DI Tanácsát a DI vezetője hívja össze.

6. A DI Tanácsának funkciói: A DI vezetőjének megválasztása, a tőrzstagságra jelölt személyek kijelölése, a DI működését, szakmai programját érintő kérdések eldöntése, annak felügyelete. Az alprogramok nyilvántartása, új doktori alprogramok létesítése, vagy megszüntetése, döntés az egyetemi költségvetésben a DI számára biztosított pénzügyi keret felhasználásáról, a DI-nak ítelt, államilag támogatott helyek elosztása a két program között, a Doktori Iskolát a kari Bölcsészstudományi Doktori Tanácson képviselő személyek megválasztása.

Dönt a doktori képzés, ill. a fokozatszerzési eljárás során felmerülő oktatási, tudományos kérdésekről. Ellátja a DI minőségbiztosítási feladatait. A DI Tanácsa meghatározza a doktori képzésre való felvételnél és a fokozatszerzési eljárás során elfogadható nyelvek (csak olyanokat, melyeket a tudományos közélet is használ) és publikációk körét.

7. A DI vezetője a Történelmi Intézet vagy a Néprajzi Tanszék főállású egyetemi tanárai közül választható. A DI vezetőjének megbízatása 5 évre szól, de ez többször is megújítható. Megbízatása nyugdíjaztatás, vagy felmentés esetén szűnik meg. A DI vezetőjének feladata/hatásköre: a DI magas tudományos színvonalának, valamint a doktori képzésnek a biztosítása. A programvezetők előterjesztése nyomán javaslat tétel a Bölcsészettudományi Doktori Tanácsnak a felvételiztető bizottságok összetételére, a témavezetők személyére, a komplex vizsga és a védési bizottságok összetételére, szükség esetén a bizottságok megváltoztatására. Tájékoztatja a Bölcsészettudományi Doktori Tanácsot a DI-án belüli program- és témavezető váltásokról, utalványozási jogkört gyakorol a költségvetésben a DI számára biztosított pénzügyi keret felett, viseli ennek pénzügyi és büntetőjogi felelősségét.

8. A DI vezetője – munkájának segítésére – titkárt kér fel, aki munkájáért a DI vezetője által megállapított díjazásban részesül. A DI programjainak adminisztrációját programtitkárok segítik, akiknek díjazását a DI vezetője a programok vezetőinek javaslatára határozza meg.

- a. A DI két programjának alprogram vezetői az érvényes kredit lista alapján minden félévben összeállítják az alprogram kurzuskínálatát, gondoskodnak a meghirdetendő kurzusok megtartásáról, javaslatot tesznek a DI vezetőjének a témavezetők személyére, véleményezik a hallgatók esetleges témaváltoztatását, jogosultak a hallgatói indexekben, ill. az ún. elektronikus indexben az alprogram bármely oktatója helyett és a meghirdetett kurzusok esetében a teljesítést aláírni, részt vesznek a disszertáció elő/házi vitájának megszervezésében és lebonyolításában.
- b. A témavezetők az elvárható legmagasabb szinten irányítják az általuk vezetett doktoranduszok tanulmányait, kutatási munkáját, illetve a fokozatszerzésre való felkészülésüket.

9. A DI gazdálkodásának rendjét a DI Tanácsa határozza meg, azok végrehajtásáért a Doktori Iskola vezetője felelős.

10. A doktorandusz hallgatók felvételének feltételeit a BDT Doktori Szabályzata határozza meg. A nappali PhD hallgatók létszámát a két szakterület között – az államilag biztosított keret és ennek a DE Bölcsésztudományi Doktori Tanácsa általi elosztását figyelembe véve – az egyetemi képzésben résztvevő végzős hallgatók létszámához, a programban közreműködő oktatók arányához és tudományos minősítésük fokához igazítjuk. A jelentkezéshez és felvételhez nem követeljük meg feltétlenül a szakirányú végzettséget (szakos diplomát), hanem mindazokat az MA diplomákat elfogadjuk, amelyek igazodnak a választott tudományos témakörhöz. A felvételiző a két program fent felsorolt alprogramjaiból választja témáját, amelyhez munkatársaink között talál témavezetőt. A speciális témát választók számára lehetőséget biztosítunk külső társ-témavezető felkérésére (lásd. egyetemi szabályzat). A felvétel szóbeli vizsga és a jelentkező eddigi teljesítményét értékelő pontrendszer alapján történik. A pontozás során értékeljük a hallgatóknak az egyetemi képzésben elért tanulmányi eredményeit, tudományos teljesítményét (az Országos Tudományos Diákköri Konferencián elért díját), nyelvtudását (egy nyelvből kötelező az állami középfokú nyelvvizsga, a további nyelvtudást pontozzuk), megjelent publikációit, önálló tudományos kutatói tevékenységre való alkalmasságát, tervezett disszertációjának megvalósíthatóságát stb. A felvételi bizottság az egyes programvezetőkből és alprogramvezetőkből, valamint a DI törzstagjaiból állhat.

11. A TNDI két programja a BTK költségvetéséből az iskolára meghatározott részt a felvett hallgatók arányában kapja meg. A teljes doktori iskola költségvetésének pénzügyi koordinációja a DI vezetőjének hatásköre. A néprajzi program gazdálkodásának felelőse a

programvezető, a történelmi program gazdálkodása a programvezető és a TNDI vezetőjének közös felelőssége.

- A DI titkárának díjazását – mivel mindkét programot kiszolgálja – a két program fedezi.
- A programtitkárok díjazása az adott program költségvetéséből van fedezve.

12. A DI foglalkozásainak tervét (tantervét) és a teljesítmények elismertetését (kreditpontok adásának feltételeit) a DI Tanácsa hagyja jóvá. A felvett hallgatók nyolc féléves szervezett képzésben részesülnek.

- a. A DI-ba felvettek államilag támogatott ill. költségtérítéses nappali (képzési idejük 4 tanév), vagy egyéni képzésű hallgatók lehetnek. Utóbbiak felvételének feltétele a csaknem teljesen kész dolgozat mellett a kiemelkedő tudományos teljesítmény, számottevő publikáció és lehetőleg több éves tudományos és szakmai gyakorlat igazolása.

13. A DI folyamatosan ellenőrzi a doktorandusz hallgatók tudományos munkáját. Az ellenőrzés magába foglalja a hallgatók félévenkénti kötelező beszámoltatását a témavezető által. Minden doktori értekezés benyújtás előtt *ún. elővitát* kell tartani, amelynek szabálya megegyezik a kari szabályozással, azaz legalább 5 fokozattal (minimum PhD) rendelkező személy részvétele szükséges. A vita során a résztvevőknek egyértelműen nyilatkozniuk kell arról, hogy a dolgozatot alkalmasnak tartják-e nyilvános vitára.

- a. A doktorandusz hallgató a DI programjain belül – a DI tanácsával egyetértésben – témát és témavezetőt az EDHT és a Bölcsészettudományi Tudományterületi Tanács szabályzata alapján változtathat.
- b. A félév során teljesített feladatokat a doktorandusz hallgató elektronikus formában vezetett leckekönyvében kell dokumentálni. A doktori disszertáció elmélyült és egyéni kutatómunka eredménye, amelytől eredeti tudományos következtetéseket várunk el. A disszertációnak az adott tudományterület normáinak kell megfelelnie, publikálhatónak kell lennie, illetőleg bizonyos részeiben – a disszertáció témájához kapcsolódó tanulmányok formájában – már publikálnak kell lennie. A disszertáció feltétlenül tartalmazzon hivatkozásokat, irodalomjegyzéket. A terjedelmi korlátok és a formai előírások módosulnak abban az esetben, ha a doktorandusz külföldi részképzés, nemzetközi egyetemközi szerződés keretei között készíti és védi meg disszertációját. Ilyenkor a nemzetközi szerződés alapján a társintézmény szabályai is érvényesek. A dolgozat formai követelményeit és a fokozatszerzési eljárás rendjét a BTK Doktori Szabályzata tartalmazza.

- c. A PhD hallgatók éves beszámolóinak beadási határideje: az őszi félévben és a tavaszi félévben egyaránt a vizsgaidőszak utolsó napja.
- d. A DI mindkét programjára vonatkozik, hogy a beszámolót kinyomtatva a történész és a néprajzos hallgatók is beadják aláírásra.
- e. Az új rendszerű képzésben az óratartás tantárgyra a következő kitétel vonatkozik: ha nem a témavezető órájában tanít a hallgató, akkor az órát a Neptunban kell rögzíteni, s akkor a hallgató – mint az intézet/tanszék által megbízott oktató – viszi végig a kurzust a félév során. A hallgató oktatói tevékenységét és az órákra való felkészülését a témavezető ellenőrzi, az oktatási kreditre járó jegyet pedig szintén a témavezető ajánlja meg, majd pedig az iskolavezető/vagy programvezető írja be.
- f. A publikáció, a konferencia szervezés és a konferencia előadás felelőse a témavezető és ő írja be a jegyet is.
- g. A PhD védéseken, habilitációs előadásokon és a Történelmi Intézet illetve a Néprajzi Tanszék által szervezett konferenciákon, amelyeket a két program ajánl/előír a hallgatóknak, a részvétel kötelező. A rendezvényeken katalógus van, a részvétel előfeltétele a félév elfogadásának. Az intézet ill. tanszék által ajánlott konferencia részvétel helyett más, a PhD-s hallgató témájába illő konferencia elfogadása is lehetséges, igazolás mellett. Továbbá a képzéshez tartozó kurzusokon, konferenciákon és vendég előadásokon a részvétel ellenőrzése céljából jelenléti ív került bevezetésre.
- h. A szabályzat a harmadik félévben egy magyarországi folyóiratban megjelent tanulmány alapján írja elő publikációs kredit megszerzését. A publikáció célja, hogy előkészítse a 4. félév végén esedékes fejezetvédést.
- i. A publikáció és a konferencia részvétel esetében, a határon túli hallgatókra vonatkozóan úgy határozott a TNDI tanácsa, hogy az új képzés első két évében kötelezően teljesítendő 1 db publikáció Magyarországon (magyarországi tudományos, az MTA bizottságai által elfogadott folyóirat, Magyarországon megjelent tanulmánykötet, stb.) jelenjen meg, s a hallgató magyarországi szakmai konferencián vegyen részt, a képzés 8 féléve során pedig a kötelezően teljesítendő publikációk és konferencia-előadások fele legyen magyarországi.
- j. A komplex vizsga előtt, a hallgatói kutatási tevékenység előrehaladottságnak felmérésére, kötelező tárgyként (a 4. félévben) meghirdetésre kerül a fejezetvédelem, amelyre a témavezető irányításával, a témavezető tanszékén és a tanszék kollégáinak bevonásával kerül sor. A hallgatónak a szorgalmi időszak végéig a témavezető és az illetékes tanszék előtt meg kell védeni egy legalább 50.000 karakteres fejezetet, amelynek terjedelmébe nem számít bele az esetleges melléklet és az irodalomjegyzék.

A vitáról kötelezően jegyzőkönyv készül, amely tartalmazza a fejezet tartalmi és formai értékelését. A jegyzőkönyv a témavezető külön írásba foglalt véleményével együtt kerül majd a komplex vizsga bizottsága elé.

- k. A 4. félév végén esedékes fejezetvédelem a komplex vizsga előfeltétele, amennyiben azt nem fogadják el a bírálók, a hallgató nem mehet komplex vizsgára.
- l. A 4. félév és az 5-8. félév végén megírt fejezeteket a témavezető mellett a programtitkároknak is el kell küldeni pdf formátumban. Az 5-8. félév végén leadott fejezetet a témavezetőn kívül egy, a témavezető által felkért szakértő is véleményezi írásban. A kredit megszerzéséhez pedig mind a témavezető, mind a felkért szakértő jóváhagyása szükséges. A felkért szakértő lehet külső és belső oktató, kutató. A fejezeteket, valamint a témavezetői és szakértői bírálatokat a DI titkárnak kell elküldeni, aki archiválja azokat.
- m. A hallgatónak a házi vita előtt be kell adnia a következő dokumentumokat, mivel az előzetes vita és a védési bizottságoknak egyaránt szavazniuk kell arról is – a doktorjelölt disszertációjának értékelésén túl –, hogy mi a véleményük a jelölt tudományos munkásságáról:

Szakmai önéletrajzot, amely tartalmazza a nyelvi követelmények teljesítését, a doktorjelölt által szakmai konferencián vagy egyéb szakmai rendezvényen tartott előadások jegyzékét, az általa szervezett konferenciákat, vagy azokat, amelyeknek szervezésében részt vett, az általa elnyert ösztöndíjakat és kitüntetéseket, tudományos gyakorlatait (pl. Erasmus), tudományos és felsőoktatási megbízatásait (pályázati résztvétel, óraadás, előadás meghívás) valamint azokat a tanulmányait, esetleg recenzióit, amelyek tudományos munkásságát reprezentálják.

A disszertáció témaköréből megjelent minimum négy megjelent tanulmányát pdf formátumban csatolva, (vagy legfeljebb egy esetben a lektorált tanulmány megjelenési idejét is tartalmazó szerkesztői igazolást, amelyből kiderül, hogy a tanulmány a védelem idejére már megjelenik), amely négy publikáció nem tartalmazhat recenziót.

A disszertáció téziseit annak megítélhetősége miatt, hogy a tézisek valóban a disszertációval kapcsolatos legfontosabb információkat tartalmazzák.

Amíg a doktorjelölt a követelmények valamelyikét nem teljesíti, a házi vita nem kezdhető el. A követelmények mindazon doktorjelöltekre érvényesek, akik 2016 óta érvényben lévő új szabályzat szerint végezték tevékenységüket. (A 2021-ben esedékes, már elindított eljárásokra is!)

14. Nyelvi feltételek

A Történelmi és Néprajzi Doktori Iskolában a doktori képzésre az vehető fel, illetve az szerezhethet fokozatot, aki a tudomány műveléséhez szükséges nyelvismerettel rendelkezik angol, francia, holland, latin, német, olasz, orosz, spanyol (és indokolt esetben egyéb) nyelvek valamelyikéből.

A tudomány műveléséhez szükséges nyelvismeret igazolásának módja lehet:

- államilag elismert, legalább középfokú (az Európa Tanács Közös Európai Referenciakeret B2 szintjének megfelelő), komplex (szóbeli és írásbeli készséget is igazoló, korábban „C” típusú) vagy azzal egyenértékű honosított nyelvvizsga;
- az adott nyelvből nyelvszakos vagy szakfordítói oklevél;
- az adott nyelven megszerzett érettségi bizonyítvány vagy mesterképzésben szerzett oklevél;
- a Debreceni Egyetem BTK Idegennyelvi Központ igazolása.

Kivételes esetben, kérelem alapján, a tudományterületi doktori tanács előzetes engedélyével a felvételi bizottság az adott – a tudomány műveléséhez szükséges – nyelveken lefolytatott felvételi eljárás keretében is megbizonyosodhat a tudományterület műveléséhez szükséges nyelvismeretről.

Debrecen, 2023. március 14.

Prof. Dr. Bárány Attila
a doktori iskola vezetője

A DE Történelmi és Néprajzi Doktori Iskolájának Tanácsa